

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי
פרשת וישלח
תשפ"ד

(שנה ז', גליון מס' 318)

שיעורי הרב אליהו בר חן
e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

**השיעור השבועי עם הרב אליהו בר חן,
מתקיים בכל יום שלישי, בבית הכנסת "כתר תורה" -
ניסנית,
ביישוב ניצן ב'**

זמן תחילת השיעור:

שעון חורף - 19:45

שעון קיץ - 20:00 (כאשר זמן צאת הכוכבים מתארך,

השיעור מתקיים מיד לאחר תפילת ערבית)

לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה, לכתובת k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גליון שבועי"

זמני כניסת ויציאת השבת:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
17:48	17:11	15:57	ירושלים:
17:48	17:11	16:16	תל אביב:
17:46	17:09	16:05	חיפה:
17:50	17:13	16:17	באר שבע:

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

שושנה סולטנה בת מרים

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

שרית בת גילה

פאני פרחה בת רחל

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו

רפאל מנחם בן רות רדואה

הרב יוסף בן רחל

חיים נתן צבי בן שרה

מרדכי בן רינה

מאיר בן נעמי

אליהו לוזון בן גד

פרשת וישלח התשפ"ד

"וַתֵּצֵא דִינָה בֵּת לֵאָה"

א. "וַתֵּצֵא דִינָה בֵּת לֵאָה, אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב, לְרֵאוֹת בְּבָנוֹת הָאָרֶץ. וַיֵּרָא אֶתָּה שָׂכָם בֶּן חַמּוֹר הַחֹיִי, נָשִׂיא הָאָרֶץ, וַיִּקַּח אֶתָּה, וַיִּשְׁכַּב אִתָּה, וַיַּעֲנֶה. וַתִּדְבֹק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בֵּת יַעֲקֹב, וַיֶּאֱהָב אֶת הַנַּעֲרָ, וַיְדַבֵּר עַל לֵב הַנַּעֲרָ", (בראשית, לד', א' - ג').
"וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים, שְׁמֹךְ יַעֲקֹב, לֹא יִקְרָא שְׁמֹךְ עוֹד יַעֲקֹב, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֹךְ, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל", (בראשית, לה' - י').

ב. על מאמר הכתוב ¹, "וַתֵּצֵא דִינָה בֵּת לֵאָה, אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב, לְרֵאוֹת בְּבָנוֹת הָאָרֶץ", מצינו כמה וכמה דעות בדברי רבותינו זיע"א. וכדלהלן:

א. כתב רש"י הקדוש ² :

"בֵּת לֵאָה' - וְלֹא בֵּת יַעֲקֹב,

אֵלּא, עַל שֵׁם יִצְיָאָתָּה נִקְרָאת בֵּת לֵאָה, שֶׁאֵף הִיא יִצְאֵנִית הִיתָּה,

שנאמר ³, "וַתֵּצֵא לֵאָה לְקָרְאָתוֹ", (ועליה משלו המשל: **כאמה כבתה**)".

ב. כתב רבינו אברהם אבן עזרא זיע"א:

"וַתֵּצֵא דִינָה' - מַעֲצָמָה".

ג. כתב רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א:

"וְטַעַם הַיִּצְיָאָה, לְצַד הַיּוֹתָה בֵּת לֵאָה,

שֶׁאִילוֹ הִיתָּה בֵּת רַחֵל, לֹא הִיתָּה יּוֹצָאָה,

אֵלּא, לְצַד הַיּוֹתָה בֵּת יִצְאֵנִית, יּוֹלְדָתָּה, יֹלְדָה בַּמִּזְגָּה וְטַבְעָה".

¹ בראשית, לד' - א'.

² וכו"ה במדרש (בראשית רבה, פרשה פ', א').

³ בראשית, ל' - טז'.

ד. עוד כתב רבינו זיע"א :

"להיותה בת יחידה ליעקב, בת אחת בין הבנים,
עוד להיותה בת יעקב, יצא לה שם הווייתה בעולם,
שבאמצעות זה עשה שכס מה שעשה".

ה. עוד כתב רבינו זיע"א :

"על דרך אומרם ז"ל⁴, כי שכס הביא בנות הארץ, סביב לאהל יעקב,
והיו משחקים בכלי נבל וכו', לצאת דינה לקולם".

ו. כתב הגה"ק רבינו אברהם סבע זיע"א⁵ :

" וַיִּתְּצָא דִינָה בַּת לְאָהֵ' ... יוצאת, שלא כמנהג בנות ישראל הצנועות.
וזהו 'בַּת לְאָהֵ' - ולא בת יעקב.

ואף על פי שנולדה ליעקב, לא למדה מדרכיו ומוסריו.

וזהו 'לְרֵאוֹת בְּבָנוֹת הָאֶרֶץ' - ולעשות כמעשיהן".

ז. כתב המלבי"ם זיע"א :

" וַיִּתְּצָא דִינָהֵ' - מודיע כי דינה לא אשמה בזה,

שלא תאמר שפרצה גדר הצניעות, כי היתה 'בַּת לְאָהֵ' - שהיתה צנועה באהלה,

ו-'אֶשְׁרֵךְ לְלֶדָה לְיַעֲקֹב' - שלידתה היה מתיחס אל יעקב, שהיתה צנועה וכשרה,

כי לא היתה היציאה ללכת אחרי הבחורים, רק לראות בבנות הארץ
ובתהלכותיהן".

ג. והנה, על מאמר הכתוב⁶, "וַיִּאֶמֶר יְלָדָה בַּת, וַתִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ דִּינָה", דרשו
רבותינו ז"ל במסכת ברכות⁷ :

⁴ "פרקי דרבי אליעזר", פרק לח'.

⁵ בספרו הקדוש "צור המור", על פרשתן.

⁶ בראשית, ל' - כא'.

"מאי וְאַחַר?"

אמר רב -

לאחר שדנה לאה דין בעצמה, ואמרה, יב' שבטים עתידין לצאת מייעקב,

שישה יצאו ממני, וארבעה מן השפחות, הרי עשרה,

אם זה זכר, לא תהא אחותי רחל כאחת השפחות!?

מיד נהפכה לבת, שנאמר ⁸, 'וַתִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ דִּינָה'.

ועיין עוד בתרגום של התנא הקדוש - יונתן בן עוזיאל ⁹:

"וּמִן בְּתֵר כְּדִין, לְיִלְדַת בְּרַת, וּקְרַת יֵת שְׁמָהּ דִּינָה, אַרוּם אֲמַרְת - דִּין הוּא מִן קָדָם
יְי, דִּיהוֹן מְנִי פְּלִגּוֹת שְׁבִטָא, בְּרָם מִן רַחֵל אַחְתִּי יִפְקוּן תְּרִין שְׁבִטִין, הִיכְמָא דְנִפְקוּ
מִן חֲדָא מִן אֲמֵהֶתָא, וְשְׁמִיעַ מִן קָדָם יְי צְלוֹתָא דְלָאָה, וְאִיתְחַלְפוּ עוּבְרָיָא בְּמַעֲיָהוֹן,
וְהוּוּ יְהִיב יוֹסֵף בְּמַעֲהָא דְרַחֵל, וְדִינָא בְּמַעֲהָא דְלָאָה",

ותרגום דבריו הקדושים:

לאחר שילדה לאה ו' בנים, היא ילדה בת, וקראה את שמה דינה,

וזאת, מחמת שהיא ראתה, שהיא זכתה ללדת חצי מן השבטים, ולא יתכן
שאחותה רחל תלד פחות מכל אחת מן השפחות,

ולפיכך, שמע הבורא ית"ש את תפילתה, והתחלפו העוברים שבבטנה ובבטנה
של אחותה רחל,

ויוסף הצדיק ע"ה, שהיה בבטנה של לאה אמנו ע"ה, הוחלף לבטנה של רחל
אמנו ע"ה,

ודינה, שהיתה בבטנה של רחל אמנו ע"ה, הוחלפה לבטנה של לאה אמנו ע"ה.

ומכוח זה, למדו רבותינו זיע"א ¹⁰, את מאמר הכתוב ¹¹, "וַתִּצְאָ דִּינָה בַת לָאָה,
אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב, לְרָאוֹת בְּבָנוֹת הָאָרֶץ":

⁷ 'o' ע"א.

⁸ בראשית, ל' - כא'.

⁹ בראשית, ל' - כא'.

**"דִּינָה", היתה "בַּת לָאָה", אך ורק מחמת תפילתה הנ"ל,
 "אֲשֶׁר יִלְדָה לְיַעֲקֹב", שכן, רק הלידה היתה שייכת ללאה אך לא ההריון עצמו.
 וכתב בזה, מרנא ה"חתם סופר" זיע"א ¹² :**

שלפיכך, ראובן, לא נלחם בעבורה, משום שהחשיבה לבתה של רחל אמנו ע"ה,
 וכמו כן, ראובן, לא החשיב את יוסף לבכור, מחמת שהוא היה בתוך רחמה של
 אמו - לאה אמנו ע"ה.

ומה שאין כן, שמעון ולוי, שהלכו אחרי ההריון, והחשיבוה לאחותם.
 ולאור זאת, ביארו הגה"ק רבינו מרדכי הכהן זיע"א ¹³ - והגה"ק רבינו יעקב חיים
 סופר זיע"א ¹⁴, את מאמר הכתוב ¹⁵, "וַתִּדְבֹק בְּנַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַת יַעֲקֹב, וַיֵּאָהֵב אֶת
 הַנֶּעֱר, וַיִּדְבֹר עַל לֵב הַנֶּעֱר":
 והיינו, שנאמר "נֶעֱר" ללא האות ה',

¹⁰ כן כתב הגה"ק רבינו יעקב חיים סופר זיע"א, בספרו הקדוש "ישמח ישראל".

וכן כתב סגורן של ישראל הגה"ק רבינו לוי יצחק זיע"א מבארדיטשוב, בספרו הקדוש "קדושת לוי".

וכן כתב הגה"ק רבינו יעקב משה רבינוב זיע"א, בספרו הקדוש "לקוטי רבי יעקב משה".

וכן כתב הגה"ק מהר"י בירדוגו זיע"א, בספרו הקדוש "מים עמוקים".

וכן כתב הגה"ק רבינו רפאל משה אלבאז זיע"א, בביאור "פותר מים" - לספר "מים עמוקים" הנ"ל.

וכן כתב הגה"ק רבינו וידאל הצרפתי זיע"א, בספרו הקדוש "צוף דבש".

וכן כתב הגה"ק מרנא ה"חתם סופר" זיע"א, בספרו הקדוש "תורת משה".

וכן כתב הגה"ק רבינו מרדכי הכהן זיע"א, בספרו הקדוש "שפתי כהן".

¹¹ בראשית, לד' - א'.

¹² בספרו הקדוש "תורת משה".

¹³ בספרו הקדוש "שפתי כהן".

¹⁴ בספרו הקדוש "ישמח ישראל".

¹⁵ בראשית, לד' - ג'.

והוא, מחמת שמתחילה היתה דינה ברחמה של לאה אמנו ע"ה, כזכר, ורק לאחר מכן הוחלפה לנקבה.

ומחמת שדרך הזכר לצאת לחוץ, לפיכך, יצאה דינה לראות בבנות הארץ.

ולאור המתבאר, ביאר הגה"ק רבינו רפאל משה אלבאז זיע"א¹⁶, את מאמר הכתוב¹⁷, "וַיְהִי בְצֵאת נְפֹשָׁה כִּי מָתָה, וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן אוֹנִי, וְאָבִיו קָרָא לוֹ בְּנִימִין":

דהנה, אמרו רבותינו ז"ל¹⁸ -

כי ברחמה של האשה ישנם ז' נקבים, ג' מימין, ג' משמאל, ואחד באמצע,

ואם יהיה נקלט הזרע לצד ימין, אזי, תלד האשה זכר,

ואם יהיה נקלט הזרע לצד שמאל, אזי, תלד האשה נקבה,

ואם יהיה נקלט הזרע לאמצע, אזי, תלד האשה או טומטום או אנדרוגינוס.

ונמצא אם כן, שכאשר נולד יוסף הצדיק ע"ה מרחמה של רחל, אזי, נקלט הזרע שלו בצד שמאל,

שכן, בתחילה, הרתה רחל אמנו ע"ה את דינה, וכמשנ"ת.

ולפיכך, כאשר נולד בנימין, שהרינונו התחיל כזכר והסתיים כזכר,

קרא לו יעקב ע"ה, "בנימין", שהוא נוטריקון "בן - ימין".

ד. בכדי להבין, מפני מה, ענייני הזיווג והקדושה של האבות הקדושים, נראים

לעניני הבשר - ח"ו - כבדברים שאינם הגונים, נקדים לדברי רבותינו זיע"א:

א. כתב הגה"ק רבינו מרדכי הכהן זיע"א¹⁹ :

¹⁶ בספרו הקדוש "עדן מקדם" (ערך דינה, אות ב').

¹⁷ בראשית, לה' - יח'.

¹⁸ כן כתב הרא"ש זיע"א בפירושו עה"ת (ויקרא, יב' - ב'), משמו של רבינו אברהם אבן עזרא זיע"א, שמצא ב-"ספר תולדות".

¹⁹ בספרו הקדוש "שפתי כהן" (בראשית, לח' - יא').

"שמעתי בשם הרב יעקב ארי"ז ז"ל, שקיבל מרבתי -
 למה היחס והשררה והמלכות של ישראל, יהיה על זה הדרך, שהרואה יראה
 שחס ושלוש יש בו צד ממזרות?
 וכן עניין בועז, שלא הוליד מאשה אחרת, אלא מבתו של עגלון שהוא ממואב?
 וכבר ידעת, מואב מאין בא ²⁰ !?
 ו-דוד, גם כן אמרו ²¹, שנתאוה ישי לאמתו, ואמר לה שתטהר מטומאתה,
 והלכה, ואמרה לגבירתה,
 והלכה גבירתה, וטיהרה עצמה, ובאה ולנה בבית האמה, ובא ישי ושכב עמה
 בחושו שהיא האמה.
 ואחר כך, נמצאת אשתו מעוברת,
 ובחושו שאינה מעוברת ממנו, לזה עשאו לדוד רועה, כדי שהארי או הדוב
 יהרגוהו, כי היה שונא אותו.
 ואמו, גם כן שנאתו.
 ולזה ²², 'אָבֶן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים' - שהם אביו ואמו, 'הִיָּתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה'.
 ו-רחבעם, גם כן, מנעמה העמונית.
 אלא, שעשה הקדוש ברוך הוא, כן, כדי להביא מלך המשיח בהיסח דעת, כדי
 שלא יקטרק המקטרק! ...
 ולזה, רמזו ז"ל ²³ -
 'נחש, מציאה, משיח, באין בהיסח הדעת של מקטרק' ...

²⁰ היינו:

ש-מואב, היה ממזר, בעבור שנולד מזיווג בת לוט לאביה.

²¹ "ילקוט המכירי" (תהילים, קיח').

²² תהילים, קיח' - כב'.

²³ סנהדרין, צז' ע"א.

אם כן, עשה הקדוש ברוך הוא, כן, כדי שיסיח השטן דעתו, ויאמר, השררה והמשיח לא יבואו אלא מהיחס והקדושה, ולא יבוא על זה הדרך".

ב. כתב רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א ²⁴ :

"אדם הראשון, הוא אילן שבו היו תלויים כל הנשמות של הקדושה שיצאו לעולם, מיום היות עולם - ואשר עתידין לצאת,

וְקִשְׁחָא אדם, שלט חלק הרע, וְיִשְׁבּ מִמֶּנּוּ שְׂבִי לאין מספר ...

גם לפעמים, באמצעות דביקות הנפש הקדושה בנפש הטומאה, לאונסה, תוציא נפש חיה למינה ...

ועל פי הקדמה זו, תשכיל עצת ה', אשר יעץ על יהודה, ושלח מלאך והכריחו לבא אל הקדושה ²⁵ -

כי באמצעות היות הדבר בלתי הגון על פי התורה, לשכב את כלתו,

ובאמצעות היות יהודה אנוס על פי הדיבור, נעלם דבר איסור ממנו, ולא ידע כי כלתו היא,

ובזה, הוציא ממקור הטומאה, ענף מופלא שבקדושה - פרץ וזרח, שהיו שבויים בבחינת הרע ...

וצא ולמד, כמה צדיקים יצאו מהם, ושלשלת המלוכה של בית דוד,

וזולת יהודה, שהוא בחינת המלוכה, לא היה אדם יכול להוציאם מידו.

גם זולת דמיון מעשה הרע, כי יבוא אל כלתו, אין מציאות להוציאם,

ובאמצעות דמיון הרע, הרי זה נכנס למדור הרע, והוציא שלל רבי".

ג. כתב רבינו המלבי"ם זיע"א ²⁶, משמו של האר"י הקדוש זיע"א - ב"ספר הגלגולים" ²⁷ :

²⁴ בראשית, מט' - ט'.

²⁵ בראשית רבה, פרשה פה', ח'.

"שהנשמות העשוקות ביד עושקיהם ... אי אפשר להוציא את הנשמה מהם, כי הם יונקות שפע על ידם, ומרמים אותם שמראים להם מקום פגום וחושבים ששם תישאר הנשמה בידם, ולבסוף, תתגבר הנשמה על עושקיה.

וכן נשמת השבטים, נתנו ברחל ולאה שהיו אחיות, וחשבו כי ישארו הנשמות בטומאה, אחר שנישאו באיסור, וכן נשמת פרץ בתמר, ונשמת רות ונעמי, בעמון ומואב ...

שכל זה, היה מוכרח, כדי להוציא הנפשות האלה במרמה זו, מיד עושקיהם".

ה. ה' עניינים, מצאנו בדברי רבותינו זיע"א, בעניין התיקון שהיתה צריכה דינה לתקן. וכדלהלן:

א. תרח אביו של אברהם אע"ה, בא על אשתו - אמתלאי בת כרנבו, בעת היותה נדה ²⁸,

ונתגלגל תרח בשכם, ואמתלאי נתגלגלה בדינה ²⁹,

ועל ידי ששכב שכם בן חמור עם דינה, הוא לקח ממנה את אותה הזוהמא,

בסוד ³⁰, "וּתְהִי נְדָתָה עָלָיו".

²⁶ בפירושו "גזע ישי", למגילת רות (ד', טז' - יז').

²⁷ על מאמר הכתוב (קהלת, ח' - ט'):

"אֵת כָּל זֶה רְאִיתִי, וְנִתּוֹן אֶת לְבִי, לְכָל מַעֲשֵׂה אִשָּׁר נַעֲשֶׂה תַחַת הַשָּׁמַשׁ, עַתָּה אִשָּׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לִּי".

²⁸ כן כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א (בספרו הקדוש "נחל קדומים" על פרשתו, אות יב'), משמו של רבינו האר"י זיע"א.

וכן כתב רבינו רפאל משה אלבאז זיע"א (בספרו הקדוש "עדן מקדם", ערך אמתלאי, אותיות א' ו-ב').

²⁹ שהיא אותיות "נידה".

³⁰ ויקרא, טו' - כד'.

- ב. יעקב אע"ה, השלים את תיקון חטאו של אדם הראשון, תיקן אשר התחיל באברהם אע"ה והמשיך בבנו - יצחק אע"ה³¹, ואף על פי כן, כאשר הוא הגיע לבית לבן, נתן בו לבן זוהמא, שהיתה צריכה להיתקן על ידי דינה³².
- ג. בשכם בן חמור, היה נשמת ניצוץ אדם הראשון, ואותו היתה צריכה דינה לתקן³³.
- ד. בשכם בן חמור, היה ניצוץ נשמת רבי חנינא בן תרדיון, והיתה צריכה דינה להוציא ממנו את אותה הנשמה הקדושה³⁴, ודבר זה נרמז בפסוק³⁵, "רַחֲבֵת יָדַיִם", שהוא ראשי התיבות של רבי חנינא בן תרדיון.
- ה. האמורא רב עמרם חסידא³⁶, היה גלגול רבי חנינא בן תרדיון³⁷, ואם כן, אף אותו היתה צריכה דינה להוציא ולתקן.
- ו. כתב הגה"ק רבי שמשון דוד פינקוס זיע"א³⁸:
"לפני שקיבל יעקב את הברכות, היה³⁹ ילֵשֵׁב אֶהָלַיִם,

³¹ שבת, קמו' ע"א.

ועיין עוד בדברי ה"זוהר הקדוש" (חלק א', דף נב' ע"ב. חלק ג', דף קיא' ע"ב. "תיקוני הזוהר", תיקון ע', דף קכח' ע"ב).

³² "ילקוט ראובני", על פרשתן.

³³ כן כתב רבינו האר"י זיע"א, בספרו הקדוש "ליקוטי תורה", על פרשתן.

³⁴ כן כתב רבינו האר"י זיע"א, בספרו הקדוש "ליקוטי תורה", על פרשתן.

³⁵ בראשית, לד' - כא'.

³⁶ יעוין במסכת קידושין, פא' ע"א.

³⁷ כן כתב הרמ"ע מפאנו זיע"א בספרו הקדוש "גלגולי נשמות" (אות ש').

³⁸ בספרו הקדוש "תפארת שמשון" עה"ת, (בראשית, עמודים שיב'-ג').

³⁹ בראשית, כה' - כד':

ואחרי שקיבלן, השתנתה לגמרי כל צורת חייו של יעקב אבינו, והוא יצא לגלות
אצל לבן ...

ידוע, שאברהם יצחק ויעקב, הם המרכבה לשלושה עמודים של הנהגת הקדוש
ברוך הוא בעולם: גדול, גבור, ונורא,

שהן שלושת מידות ... גדולה - היינו חסד, גבורה, ותפארת.

והנה, חסד - נקרא ימין, וגבורה - שמאל, ותפארת - באמצע.

והכלל הוא, שהאמצע אוחז בשני הצדדים,

יש בו גם מן הימין, וגם מן השמאל.

נמצא אם כן, שכשם שאברהם ויצחק היו שני אבות, חסד מימין וגבורה משמאל,

כן היה צריך, שיהיו שני אבות למידה האמצעית.

ואכן כך היה צריך להיות מתחילה, שיעקב ועשיו יהיו שני אבות בקדושה,

יעקב, מימין, האב של 'עֲשֵׂה טוֹב',

ועשיו, משמאל, האב של 'סוֹר מִרְע'.

לכן, עשיו מטבע בריאתו, כבר מבטן אמו, נמשך אחרי עבודה זרה,

משום, שזהו תפקידו ושלימותו, להתגבר על יצרו הרע, ולהגיע לשלימות במידה
המיוחדת לו,

מטעם זה, גם היה 'אִישׁ שְׂדֵה', והסתובב תמיד בחוץ, כדי שיוכל להתגבר על כל
ניסיונות העולם.

ואילו יעקב, נטייתו היתה לבית המדרש, ושם ישב כל היום,

והניסיון שלו, היה, האם יתמיד בלימודו וקדושתו, או שיתעצל.

ובאמת, עמד בניסיון -

ובכל אותן שנים שישב בבית מדרשו של שם ועבר, לא נתן שינה לעיניו, והשלים
תפקידו בשלימות.

"!גָדְלוּ הַנְּעָרִים, וַיְהִי עֲשׂוֹ - אִישׁ יָדַע צִדַּי אִישׁ שְׂדֵה, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם - יֹשֵׁב אֹהֲלִים".

בעבור זה, יצחק רצה לתת את הברכות לעשיו, כיוון שעבודתו היא בחוץ, הוא צריך את טל השמים ושמני הארץ, והוא יפרנס את יעקב ...
אמנם, כאשר עשיו הרשיע את מעשיו, והברכות עברו מעשיו ליעקב, ומעתה, צריך שיתקיים ביעקב מה שאמרו חז"ל⁴⁰, 'נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן',
אם כן, מעתה, גם כל הניסיונות וכלל עמוד העבודה של עשיו, עברו ליעקב, ויעקב, תפס את כל העמוד האמצעי בשני צדדיו.
לכן, עזב יעקב את בית המדרש ויצא לגלות, לדור בשכנותו של לבן הארמי, כדי שיתנסה ויעבוד גם בניסיון של יסור מרע'.
וכך לדורות, בני יעקב צריכים לאחוז בשני העמודים,
גם העלייה בקדושה, בתוך אהלי תורה,
וגם 'סור מרע', בכל הגלויות למיניהם, וניסיונותיהם השונים בכל דור ודור.
וזה לשון המדרש⁴¹ -
'ולעולם הבא, כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִפְרָע מֵעֵשׂוֹ,
מֵה עֵשׂוֹ עוֹשֶׂה, מִתְעַטֵּף בְּטִלְיָתוֹ כְּזָקֵן, וּבָא וַיּוֹשֵׁב לוֹ אֶצֶל יַעֲקֹב' ...
והיינו, שבאמת עשיו תחילת יעודו, היה, להיות כאחד האבות עם יעקב אבינו,
ורק כאשר הרשיע, נטל יעקב גם את עבודתו".
ז. על מאמר הכתוב⁴², "ויאמר לו אלהים, שמך יעקב - לא יקרא שמך עוד יעקב, כי אם ישׂראל יהיה שמך, ויקרא את שמו ישׂראל", דרשו רבותינו ז"ל⁴³:
"כיוצא בו אתה אומר, 'לא יקרא שמך עוד יעקב - כי אם ישראל יהיה שמך',

⁴⁰ חגיגה, טו' ע"א.

⁴¹ תנחומא, פרשת צו, אות ב'.

⁴² בראשית, לה' - י'.

⁴³ ברכות, יב' ע"ב ו-יג' ע"א.

לא שיעקר יעקב ממקומו, אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לו",

והיינו:

שיעקב אע"ה, מְכַנֶּה ב-ב' שמות, האחד יעקב, והשני ישראל.

והנה, אחר דבריו הנעלים והנשגבים של הגה"ק רבי שמשון דוד פינקוס זיע"א, נוכל לבאר, שהשמות "יעקב" ו-"ישראל", מְכַנְנִים כנגד ב' המצבים שלו:

יעקב - כנגד החלק של ה"עֲשֵׂה טוֹב",

ישראל - הוא מצב גבוה יותר, והוא, כנגד החלק של ה"סוֹר מְרָע".

ולפי זה, נוכל להיכנס להבנה פנימית וגבוהה יותר בעניין זה, וכפי שְׁלַמְדָנוּ מדבריו של אדמו"ר הגה"ק רבינו אליהו אליעזר דסלר זיע"א⁴⁴:

א. בחינת שם "יעקב", היא הכרה במציאות העולם הזה,

והתפקיד, הוא, לעבוד את הקדוש ברוך הוא, למרות שהעולם הזה קיים ועומד לפנינו.

והיינו, שלמרות שיש עולם הזה, ויש תאוות,

עדיין אני עוסק בתורה, ומקריב את הבלי העולם הזה לכבודו יתברך, ולבסוף יהיה טוב בעולם הבא.

ב. בחינת שם "ישראל" - היא שלילת ההכרה במציאות העולם הזה כמציאות בפני עצמה,

והיינו, שהתפקיד בשם זה, הוא, עבודה תמה ושלימה לכבודו יתברך, והתייחסות אל העבודה כאל דבר המובן מאליו, ללא צורך בהקרבה כל-שהיא כלל ועיקר.

והיינו, שאין עולם הזה, אין תאוות, אין הקרבות, הכל טוב כבר עכשיו, כיוון שאני בדרך אל התכלית הרצויה.

והנה, דברים נעלים אלו, מתאימים כפתור ופרח, לדברים הקדושים שלמדנו מתורתו של הגה"ק רבי שמשון דוד פינקוס זיע"א:

⁴⁴ בספרו הקדוש "מכתב מאליהו", (חלק ב', עמודים 218-219).

א. בחינת שם "יעקב", היא בחינה נמוכה אצל יעקב אע"ה.

בחינה זו, הינה הבחינה הראשונה שהייתה שייכת אצלו,

בבחינה זו, יש רק "עֲשֵׂה טוֹב",

בבחינה זו, יש עולם הזה, יש תאוות, יש הקרבות וכו',

אך כשתסתיים המלחמה עם היצר הרע, לאחר ימי חלדו של האדם עלי אדמות, יהיה אך ורק טוב.

בחינה זו, מְכַנֶּה בשם "מוחין דקטנות".

ב. בחינת שם "ישראל", היא בחינה גבוהה אצל יעקב אע"ה.

בחינה זו, היא הבחינה שהייתה שייכת אצלו, לאחר שיצא עשיו לתרבות רעה,

בבחינה זו, יש "סור מִרְעֵי",

בבחינה זו, אין עולם הזה, אין תאוות, אין הקרבות וכו',

כי כעת הכל טוב.

בחינה זו, מְכַנֶּה בשם "מוחין דגדלות".

עוד ביאר בזה אדמו"ר הגה"ק רבינו אליהו אליעזר דסלר זיע"א ⁴⁵ :

כיוון שאצל יעקב אע"ה יש ב' בחינות, שהם ב' מצבים בעבודת ה' שלו, וכפי שנתבאר,

הוא צריך ב' נשים, לצורך עבודתו זו.

נשים אלו, הינם רחל ולאה, אשר לכל אחת מהן, יש יכולת להיות לו לעזר ולאחיסמך בעבודת הקודש.

א. "רחל":

מתאימה יותר לבחינת "יעקב",

היא מְכַנֶּה אצל רבותינו המקובלים זיע"א, בשם "עלמא דאיתגליא".

⁴⁵ בספרו הקדוש "מכתב מאליהו", (חלק ב', עמודים 218-219).

הגה"ק רבי שמשון דוד פינקוס זיע"א⁴⁶, מביא מרבתינו המקובלים זיע"א⁴⁷, שתרגום הפסוק⁴⁸, "וְעֵינֵי לַאֲהָרֹן וְרַחֵל הַיְתֵה וְיָפֶת תֵּלָאָר וְיָפֶת מְרָאָה", הוא, "עולימתא שפירתא, לית לה עיינין",

והיינו, שרחל אמנו ע"ה היתה ענוותנית, ולא ידעה להכיר במעלותיה כלל ועיקר, היא ראתה, שמלאה יצאו מלמדי תינוקות⁴⁹, כהונה ועבודה⁵⁰, מלכות⁵¹, ראשי סנהדרין⁵², עשירות ותמכין דאורייתא⁵³,

ואם כן, בצדקותה, ובענוותנותה, היא מבינה, שהיא אינה שייכת ליעקב אע"ה, ולפיכך, היא מגלה ללאה את הסימנים, אחרי שהיא חושבת שהיא המתאימה לו ביותר.

ולבל נטעה ונחשוב, שאם כל הגדולה יצאה מזרעה של לאה, אם כן רחל קטנה במעלתה,

הס מלומר כן, שכן, כל זרע ישראל נקרא על שם יוסף⁵⁴.

⁴⁶ בספרו הקדוש "תפארת שמשון" עה"ת, (בראשית, עמודים שלב-ג').

⁴⁷ "שער הכוונות", (דרושי סדר שבת, הקדמה).

"ספר הליקוטים", (פרשת "ויצא", פרק כט').

"שעת רצון" על הזוהר, (חלק א', דף קצט' ע"א).

⁴⁸ בראשית, כט' - יז'.

⁴⁹ מ-שמעון.

⁵⁰ מ-לוי.

⁵¹ מ-יהודה.

⁵² מ-יששכר.

⁵³ מ-זבולון.

⁵⁴ יעויין במסכת ברכות (נה' ע"ב):

"האי מאן דעייל למתא, ודחיל מעינא בישא ... לימא הכי, אנא פלוני בר פלוני, מזרעא דיוסף קאתינא, דלא שלטא ביה עינא בישא".

ועיין בביאור המהרש"א (ב-"חידושי אגדות"), ובדברי גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א (בראשית, מח' - טז):

ומתברר אם כן, שרחל אמנו ע"ה, היא האמא של כל האנשים הענוותנים מעם ישראל, שאינם יודעים להכיר במעלתם ובגדולתם, וכהגדרת הגה"ק רבי שמשון דוד פינקוס זיע"א, "האמא של האנשים הפשוטים". ולפיכך, רחל אמנו ע"ה, היא המתאימה ביותר לבחינת "יעקב", כיוון שהיא בחינת "עלמא דאיתגליא",
שהיא בחינת עולם הזה, שיש בה הכרה במציאות העולם הזה כמציאות בפני עצמה,

והיא בחינה המתאימה ביותר, למה שנתבאר בעניין שם "יעקב".

ב. "לאה":

מתאימה יותר לבחינת "ישראל",

היא מְכַנָּה אצל רבותינו המקובלים זיע"א, בשם "עלמא דאיתכסיא".

הגה"ק רבי שמשון דוד פינקוס זיע"א, מגדיר אותה, כאשה שיש לה עיניים להכיר במעלותיה, כי "עיני לאה רפות",

לאה אמנו ע"ה, לא רואה את העולם הזה כמציאות בפני עצמה, ולפיכך, היא המתאימה ביותר לשם "ישראל",

כיוון שהיא בחינת "עלמא דאיתכסיא", שהיא בחינת עולם הבא,

והיא בחינה המתאימה ביותר, למה שנתבאר בעניין שם "ישראל".

וממשיך אדמו"ר הגה"ק רבינו אליהו אליעזר דסלר זיע"א⁵⁵ :

שכל ישראל נקראו על שם יוסף, שנאמר (תהילים, פ' - ב'), "נהג כצאן יוסף",

ועיין עוד בדברי "בעל הטורים" (בראשית, מח' - טז).

ועיין עוד בדברי גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א, בספרו "דבש לפי" (מערכת ע):

"ומה גם, לפי מה שכתבו גורי האר"י זצ"ל, דיוסף הצדיק היה נפש אדם הראשון,

וכמו שכתוב בנושאי ארונו של יוסף, 'לְנֶפֶשׁ אָדָם' (במדבר, ט' - ו'),

אם כן, שפיר מצי כל אדם מישראל, לומר - אנא מזרעא דיוסף קאתינא, דאבוהון דכולהו אדם".

⁵⁵ בספרו הקדוש "מכתב מאלהו", (חלק ב', עמודים 218-219).

- א. בעם ישראל, יש ב' מלכויות, **מלכות בית דוד - יהודה**⁵⁶, ומלכות בית אפרים - יוסף⁵⁷.
- ב. דוד הע"ה, הוא מזרעה של לאה אמנו ע"ה, כאשר הוא ובנו שלמה הע"ה הנהיגו את העם, הם הנהיגו אותנו, בבחינת "עלמא דאיתכסיא", וזאת, מחמת שבאותה העת כולם הלכו בדרך ה', ללא כחל וסרק.
- ג. כשחטאו רחבעם וכלל ישראל, הקדוש ברוך הוא פיצל את המלכות, לשבט אפרים - יוסף, שהוא מזרעה של רחל אמנו ע"ה, בכדי, שינהיגו את העם, בבחינת "עלמא דאיתגליא", שהיא דרגה נמוכה יותר, לעם אשר ירד ממדרגתו.
- ד. תכלית פיצול המלכויות, הוא בעבור ש-ב' המלכויות, יסייעו "יחד" זה לזה, להקמת קרן התורה והקדושה.
- ה. לעתיד לבוא יהיו ב' משיחים, "משיח בן יוסף" ו-"משיח בן דוד":
"משיח בן יוסף" - היינו, "עלמא דאיתגליא", בכדי להיות הכנה לגילוי כבודו יתברך בעולם,
ו-"משיח בן דוד" - היינו, "עלמא דאיתכסיא", בעת ביאת גואל צדק.
- ח. ידועה ומפורסמת, קושייתו של רשב"י הקדוש⁵⁸ :
לאחר שזכתה לאה והעמידה חצי מן השבטים, מפני מה, היא לא נזדמנה ליעקב אע"ה אל הבאר, וכפי שנזדמנה רחל אמנו ע"ה?
ותירץ רשב"י הקדוש⁵⁹ :
- ש-לאה אמנו ע"ה, רומזת לספירת ה"בינה", שהוא בחינת "עלמא דאיתכסיא",

⁵⁶ מ-לאה אמנו ע"ה.

⁵⁷ מ-רחל אמנו ע"ה.

⁵⁸ "זוהר הקדוש" (חלק א', דף קנג' ע"א).

⁵⁹ על פי ביאורו של הגה"ק בעל "באר משה" זיע"א מאז'רוב ("באר משה", פרשת "ויצא", עמוד תרנז').

ולפיכך, היא הובאה ליעקב אע"ה, בהיחבא.
ומה שאין כן, רחל אמנו ע"ה, רומזת לספירת ה"מלכות", שהיא בחינת "עלמא דאיתגליא",
ולפיכך, היא באה ליעקב אע"ה, בגלוי אל הבאר.
ולאור זאת, ביאר הגה"ק בעל "באר משה" זיע"א⁶⁰, מפני מה יעקב אע"ה אהב את רחל יותר מלאה⁶¹ :
"כי בסדר הספירות, גדולה מעלת המשפיע, יותר מהבחינה המקבלת, שהיא קרויה בשם 'נוקבא',
ויעקב - 'תפארת', רצה להיות משפיע,
ולכן, רחל שהיא 'מלכות', יעקב הוא המשפיע לה.
ואילו בלאה, שהיא 'בינה',
אזי, אין יעקב משפיע, אלא, הוא מושפע ממנה,
לפי ש'בינה', נעלית מ'תפארת',
ולפיכך, אהב את רחל - כנסת ישראל, עקרת הבית.
ולמה באמת ניתנה לו מן השמים לאה?
כי אף שיעקב חשב שבחינתה יותר נעלית, אך לאמיתו של דבר, יעקב הוא 'כללא דאבהן',
וממילא, נכלל בו גם אברהם אבינו.
ואברהם, הרי הוא ברזא דחכמה⁶²,
ו'חכמה', הרי היא נעלית מ'בינה',
נמצא שיעקב משפיע גם ללאה, ולפיכך נזדמנה לו לאה.

⁶⁰ להגה"ק רבי משה יחיאל הלוי אפשטיין זיע"א מאוז'רוב, (פרשת "ויצא", עמודים תרנז'-תרנח).

⁶¹ בראשית, כט' - ל'.

⁶² "זוהר הקדוש" (חלק ב', דף יד' ע"ב).

וזה ⁶³, 'וַיִּנְאָהֵב גַם אֶת רַחֵל מִלְאָה':

שתמוה הלשון 'גם', וכן 'מלאה'.

אך לפי שמן השמים קדמה לאה לרחל, לכן, אף שלדעתו לאה היא מעולם גבוה יותר, בכל זאת, כיוון שחיבורו היה תחילה עמה, נמצא שהיא היתה עיקר,

ולכן ⁶⁴, 'וַיִּנְאָהֵב גַם אֶת רַחֵל', כי רחל היתה 'עלמא תתאה' (מלכות), שהוא טפל ל'עלמא עילאה' (בינה),

אלא, שרצונו של יעקב, היה, שיהיה הסדר מ-תתא ל-עילאה, 'אתערותא דלתתא',

ולכן, היתה רחל 'עקרת הבית',

כי אילו היתה לאה, הרי זה בבחינת מ-עילא ל-תתא,

ורצונו של יעקב, היה, שישראל יזכו מצד מעשיהם, מ-תתא ל-עילא.

וזה שתרגום הכתוב ⁶⁵ ⁶⁶, 'נִפְלְאָתָה אֶהְבֶּתְךָ לִי מֵאֶהְבֶּת נָשִׁים', 'מְרַחֵמַת תְּרַחֵינִי נָשִׁין' -

והכוונה, ללאה ורחל, כי דוד מלאה, ויונתן מרחל,

והכוונה, לומר, שאהבתו של יעקב היתה בשלימות לשניהן, אלא, שהקדים את רחל, כמו שביארנו.

ולכן, אמר דוד, 'נִפְלְאָתָה אֶהְבֶּתְךָ לִי' - מאותה אהבה של יעקב, ל'תְּרַחֵינִי נָשִׁין' רחל ולאה".

ט. ממוצא הדברים, תשכיל ותבין:

⁶³ בראשית, כט' - ל'.

⁶⁴ בראשית, כט' - ל'.

⁶⁵ שמואל ב', א' - כו'.

⁶⁶ כך תירגם התנא הקדוש - יונתן בן עוזיאל.

א. ידוע ומפורסם, עניין יציאתה של לאה אמנו ע"ה, לקראת יעקב אבינו ע"ה, וכמאמר הכתוב ⁶⁷, "וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בְּעָרְב, וַתֵּצֵא לָאָה לַקְרָאתוֹ, וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא, כִּי שָׂכַר שְׂכָרְתִּיךָ בְּדוֹדָי בְּנִי, וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בְּלִילָה הַזֹּאת", ובאופן שטחי הנראה לעיניים, מעשה זה נראה כמעשה מוזר ובלתי ברור. אלא, שכבר לימדונו רבותינו ז"ל ⁶⁸ :

"צָפָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹּא הֵיטֵה פְּנוֹתָהּ, אֶלָּא, לְשֵׁם שָׁמַיִם - לְהַעֲמִיד שְׁבָטִים, לְפִיכָךְ הֶצְרַךְ הַכְּתוּב לֹמַר ⁶⁹, 'וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל לָאָה'."

ובאמת, שמאותו המעשה, יצא יששכר, אשר הוא עמוד התורה בעולם, וכמאמר הכתוב ⁷⁰, "וּמִבְּנֵי יִשְׁשָׁכָר, יוֹדְעֵי בִּינָה לַעֲתִים, לְדַעַת מֶה יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל, רְאִישֵׁיהֶם מְאֵתִים, וְכָל אַחֵיהֶם עַל פִּיהֶם".

ב. "מעשה דינה", באופן שטחי הנראה לעיניים, נראה כמעשה מוזר ובלתי ברור, אלא, שכבר למדנו במאמר זה, וכפי שנתבאר באריכות באות ה', שהיה הדבר לתקן עניינים העומדים ברומו של עולם.

ג. טעם הדבר, שנעשו מעשים אלו בדרך כזו, כבר נתבאר לעיל באות ד', שהוא בכדי לבטל את כוח ה"סטרא אחרא" מן הקדושה.

ד. זאת ועוד, שמחמת שהיתה "לאה" מ-"עלמא דאיתכסיא", וכמו כן, "דינה" היתה שייכת בזה,

נעשה הדבר, בדרך ובצורה שכזו, שכן, בבחינת עולם זו, אין הכל ברור ונהיר לעיני הבשר.

⁶⁷ בראשית, ל' - טז'.

⁶⁸ בראשית רבה, פרשה עב', ה'.

⁶⁹ בראשית, ל' - יז'.

⁷⁰ דברי הימים א', יב' - לג'.

ואחר שהודיענו ה' יתברך כל זאת, נשכיל ונבין :

א. מה שכתב רש"י הקדוש⁷¹, שיש לדרוש על דינה את המְשָׁל - כאמה
כבתה,

הוא מחמת שהיא ואמה באות מן אותו עולם, שהוא "עלמא דאיתכסיא", שבו אין
הכל נראה ברור ונהיר.

ב. מה שכתב רבינו אברהם אבן עזרא זיע"א⁷², ש-דינה יצאה מעצמה,

הוא מחמת התפקיד שיש לה, וכפי שנתבאר בבחינת "עלמא דאיתכסיא".

ג. מה שכתב רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א⁷³, שְׁפֵת רחל לא היתה
יוצאת, ורק בת לאה יוצאת,

הוא מחמת שבעולמה של רחל - "עלמא דאיתגליא", דבר שכזה אינו נראה טוב,

ומה שאין כן, רק בעולמה של לאה - "עלמא דאיתכסיא", דבר שכזה מוביל אל
תיקון גדול.

ד. מה שכתב הגה"ק רבינו אברהם סבע זיע"א⁷⁴, ש-דינה לא נהגה כמנהג
הצנועות,

הוא מחמת המתבאר לעיל באות ד', שבכדי לבטל את כוח ה"סטרא אחרא" מן
הקדושה, מביא הקדוש ברוך הוא מהלכים בבריאה, אשר נראים לעין כדבר
גנאי,

ומחמת שהיא היתה שייכתא ל-"עלמא דאיתכסיא", רק בה יכול היה דבר זה
להתקיים.

ה. מה שכתב רבינו המלבי"ם זיע"א⁷⁵, ש-דינה היתה צנועה, ונהגה כמנוג
הצנועות,

⁷¹ וכפי שכתבנו לעיל באות ב'.

⁷² וכפי שכתבנו לעיל באות ב'.

⁷³ וכפי שכתבנו לעיל באות ב'.

⁷⁴ וכפי שכתבנו לעיל באות ב'.

הוא על דרך האמת, שמכיוון שהיא היתה שייכת ל-"עלמא דאיתכסיא", אין השכל השטחי והפשוט יכול להבין את גודל קדושתה וצדקתה.

ל. על מאמר הכתוב ⁷⁶, "וְעֵינֵי לְאָה רְפוּת, וְרַחֵל הִיָּתָה יָפֶת תֵּאָר וְיָפֶת מְרָאָה", כתב בספר הקדוש "נטע שעשועים" ⁷⁷ :

"רחל ולאה, רומזים, לשני הַדְּעוֹת אשר הבורא יתברך יודע אותנו,

כמו שנאמר ⁷⁸, 'פִּי אֶל דְּעוֹת ה' .

ולאותם שני הַדְּעוֹת הנ"ל, רומזים רחל ולאה.

היינו, רחל -

רומז לכך, בעת שישראל עושין את רצונו של מקום, ומעלין את עובדיהן להקדוש ברוך הוא,

זה כנגד רחל ⁷⁹, ש-הִיָּתָה יָפֶת תֵּאָר, וְיָפֶת מְרָאָה'.

לאה -

רומז, אף שחלילה וחס אינם עושין רצונו,

אף על פי כן, הקדוש ברוך הוא אוהב את ישראל, מחמת הבחירה אשר בחר בנו,

ולזה רומז ⁸⁰, "וְעֵינֵי לְאָה רְפוּת", אף לפי המידות שישראל עושין, אינם נאים כל כך, אף על פי כן אוהב אותנו.

ומהטעם הזה, לרחל לא היו בנים רבים כמו ללאה -

⁷⁵ וכפי שכתבנו לעיל באות ב'.

⁷⁶ בראשית, כט' - יז'.

⁷⁷ להגה"ק רבי נתן נטע טננבוים בן רבי אברהם ברוידא זיע"א מחעלעם, (נלב"ע א' שבט ה'תקע"ב, ועל קברו אין מצבה).

⁷⁸ שמואל א', ב' - ג'.

⁷⁹ בראשית, כט' - יז'.

⁸⁰ בראשית, כט' - יז'.

מחמת שלפי המעשים של ישראל, אי אפשר להיות להם השפעה כל כך,
אבל, לפי הבחירה והאהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב אותנו, הוא נותן לנו
השפעה,

ולכן, היו ללאה בניס רבים.

ולכן, יעקב אבינו אהב את רחל, יותר מלאה⁸¹ -

מחמת, שיעקב רצה שהשם יתברך יתן לנו השפעה, דווקא על פי המעשים
הטובים שיעשו ישראל,

ולא רק על פי הבחירה שבחר בנו.

ולכן, יהיו לנו גם כן, שני משיחים, משיח בן יוסף, ומשיח בן דוד -

כי משיח בן יוסף, מוֹרֶה, שהוא יִקְרַב את כל העולם להשם יתברך, על פי מעשים
טובים של ישראל,

ולכן, הוא בא מן רחל.

אבל משיח בן דוד שיבוא במהרה בימינו, הוא יבוא במדרגה השנייה,

אף שחלילה וחס לא יהיו עושין את רצונו של מקום, אף על פי כן, לפי אהבתו של
הבורא יתברך עלינו, הוא יגאל אותנו,

ומטעם זה, הוא בא מ-לאה."

ולאור המתבאר, נוכל בסייעתא דשמיא, לבאר ולתת טעם כעיקר, בביאור ב'
העולמות - "איתגליא ואיתכסיא". וכדלהלן.

דהנה, "דינה", שייכת ל- "עלמא דאיתכסיא", שכן, היא נולדה מ- "לאה",

ברם, היא שייכת אף ל- "עלמא דאיתגליא", שכן, תחילת עיבורה היתה אצל
"רחל".

וכמו כן, "יוסף" הצדיק ע"ה, שייך ל- "עלמא דאיתגליא", שכן, הוא נולד מ-
"רחל",

⁸¹ בראשית, כט' - ל'.

ברם, הוא שייך אף ל-"עלמא דאיתכסיא", שכן, תחילת עיבורו היה אצל "לאה".
ומחמת שכך, היה צריך יוסף הצדיק ע"ה, להתחתן עם "אסנת" בתה של
"דינה"⁸²,

שכן, שניהם יחד - שייכים ל-ב' העולמות כאחד.

והנה, מידתו של "יוסף" הצדיק ע"ה, "יסוד - דעת", אף היא שייכת ל-ב'
העולמות כאחד,

שכן, על אף שעבודה זו, היא, ב-"עלמא דאיתגליא",

מכל מקום, היא המחברת את האדם, אל תיקונו ושלמותו, ב-"עלמא
דאיתכסיא".

ומשכך, כאשר יעסוק האדם, בעבודתו של "יוסף" הצדיק ע"ה, בכל כוחו,

הרי הוא, מחיש ומזרז את הגאולה השלימה.

ומעתה, נשכיל ונבין, את מאמר הכתוב⁸³, "וַתֵּצֵא דִּינָה בֵּת לָאָה, אֲשֶׁר יָלְדָה
לְיַעֲקֹב, לְרָאוּת בְּבָנוֹת הָאֶרֶץ". וכדלהלן:

"דינה" - הוא אותיות "הדין"⁸⁴,

⁸² מצינו ב"פרקי דרבי אליעזר" (פרק לו')::

"רבי אליעזר אומר -

משבעה חדשים ילדה לאה את בניה, ולשבע שנים נולדו ליַעֲקֹב אחד עשר שבטים ובת אַחַת.

וכלן נולדו זוגן עמם, חוץ מיוסף שלא נולד זוגו עמו, שהיתה אסנת בת דינה ראיה לו לאשה.

וחוץ מדינה שלא נולד זוגה עמה, אמרה - הילדה הזאת דין ומשפט היא, על כן קראה שמה דינה".

⁸³ בראשית, לד' - א'.

⁸⁴ מצינו ב"פרקי דרבי אליעזר" (פרק לו')::

"רבי אליעזר אומר -

משבעה חדשים ילדה לאה את בניה, ולשבע שנים נולדו ליַעֲקֹב אחד עשר שבטים ובת אַחַת.

וכלן נולדו זוגן עמם, חוץ מיוסף שלא נולד זוגו עמו, שהיתה אסנת בת דינה ראיה לו לאשה.

וחוץ מדינה שלא נולד זוגה עמה, אמרה - הילדה הזאת דין ומשפט היא, על כן קראה שמה דינה".

"בת" - הוא "מידה" בלשון חז"ל, וכמאמר הכתוב ⁸⁵, "אַלְפִים בַּת יָכִיל",
ואם כן, המילים, "דינה בת", מרמזים על "מידת הדין".
והנה, מילת "לאה", מרמזת על "עלמא דאיתכסיא", וכמו שנתבאר,
אך היא מרמזת, גם על עניין "עייפות" ⁸⁶.
עוד נקדים בזה, מה שנתבאר בהרחבה, שעניין "דינה", מלמד, על ב' העולמות -
"איתגליא ואיתכסיא".
ואם כן, כך הוא ביאור הכתוב:
"נתצא" - אם ברצונם של עם ישראל לצאת משיעבוד הגלות,
"דינה בת" - אשר היא בבחינת "מידת הדין",
"לאה" - ואשר היא גורמת לאדם, להיות "עייף" מן התלאות,
אזי, עליהם לקיים את עניין "דינה" - והיינו, שילוב מידתו של יוסף הצדיק ע"ה,
אשר הוא מאותה הבחינה, "איתגליא ואיתכסיא" כאחד,
ואזי, הם יזכו לבחינת "לאה" - והיינו לגילוי "עלמא דאיתכסיא", בביאת משיח
צדקינו ותפארתינו.
יתן ה' יתברך, ונזכה להתחזק בעניינים אלו, ונזכה לראות "בְּשׁוֹב ה' צִוּן" ⁸⁷.
אמן.

⁸⁵ מלכים א', ז' - כו'.

⁸⁶ יעויין בפירושו על התורה - של הגה"ק רבינו שמשון רפאל הירש זיע"א (ויקרא, יט' - ד').

⁸⁷ ישעיה, נב' - ח'.

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- הגה"ק רבי שלמה אסולין בן שמחה (שתח"י) זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל
- משה מושי מקסים בן לילה תהילה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבונג) בת גרסיה ע"ה
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרוחה ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של כל הקדושים והקדושות אשר נרצחו על קידוש ה'

במלחמת שמחת תורה תשפ"ד